

De Leden waterschappen

datum

2 februari 2026

ons kenmerk

124.325

contactpersoon

Betreft

Waterschapsverkiezingen 2027 /
aansluiting op Diginetwerk

uw kenmerk

e-mail

██████████@uvw.nl

Geachte leden,

Met deze ledenbrief stellen we u op de hoogte van de voortgang met de voorbereidingen van de waterschapsverkiezingen in maart 2027. In de bijlage is een weergave van verschillende activiteiten opgenomen.

De Unie streeft naar verbetering van het proces en de samenwerking, zoals in de evaluatie van de laatstgehouden waterschapsverkiezingen van maart 2023 is geadviseerd. Met de Kiesraad zijn we daartoe in gesprek over (de volgorde van) het tellen van de stemmen. We zijn ons bewust van het groot aantal stembiljetten bij de gecombineerde verkiezingen voor provincies en waterschappen. Voor het tellen van de stemmen kan het college van B&W voor de gemeente kiezen tussen centrale stemopneming (CSO) en de centrale stemopneming (DSO). We zullen komende periode met de VNG en de Kiesraad actie zetten op de keuze die de gemeenten gaan maken. En onze inzet erop richten dat we het moment vaststellen waarop de waterschappen kunnen beschikken over de voorlopige uitslag.

Uw bijzondere aandacht vragen wij u voor de aansluiting op het Diginetwerk. Die aansluiting moet in 2026 op tijd geregeld worden. De projectleiders van de waterschappen en hun IT-collega's zijn hiervan al op de hoogte gesteld. In de landelijke bijeenkomst van december hebben de Kiesraad en Logius dit uitgebreid toegelicht.

Meer informatie vindt u in de bijlage. Voor vragen en opmerkingen kunt u contact opnemen met landelijk projectleider ██████████ via het bovenvermeld e-mailadres.

Hoogachtend,

Meindert Smallenbroek
Algemeen directeur

Bijlage Voortgang voorbereidingen waterschapsverkiezingen 2027

Start project waterschapsverkiezingen

Eind juni 2025 zijn we gestart met het projectleidersoverleg waterschapsverkiezingen waarin nauw wordt samengewerkt en kennis uitgewisseld. We zijn afgelopen jaar drie keer bijeengewees en dat krijgt in 2026 om de maand een vervolg.

Voor de aanbesteding van de stembulp hebben we in juli een marktconsultatie gehouden en de uitkomsten hiervan besproken in de Bestuurlijke klankbordgroep. Er ligt inmiddels een concept inschrijvingsleidraad voor, opgemaakt met ondersteuning van het bureau Tender People, dat in januari is besproken in de klankbordgroep. De te maken keuzes in de eisen en gunningscriteria worden medio februari ter kennis gebracht van de projectleiders van de waterschappen. We kunnen begin maart starten met publicatie van de Europees openbare aanbesteding digitale stembulp en deze procedure begin juni afronden.

Er is een samenhang met de campagne voor de waterschapsverkiezingen. De campagne voor de publiekscommunicatie zal vloeiend overgaan in de campagne voor de waterschapsverkiezingen, waarbij we in het bijzonder ons willen richten op de jongeren.

Voor het juridisch draaiboek van (de voorbereidingen van) de waterschapsverkiezingen is de Expertgroep BJZ ingesteld. Dit draaiboek zal uitgebreid behandeld worden in de volgende, fysieke bijeenkomst van de projectleiders. Daarnaast richt de expertgroep zich op standaarddocumenten in overleg met de Kiesraad. Zo maakt de Kiesraad onder meer een verkiezingsagenda.

Verder zijn we met de Kiesraad in gesprek over (de volgorde van) het tellen van de stemmen. We zijn ons bewust van het groot aantal stembiljetten bij de gecombineerde verkiezingen voor provincies en waterschappen. Voor het tellen van de stemmen kan het college van B&W voor de gemeente kiezen tussen centrale stemopneming (CSO) en decentrale stemopneming (DSO).

Dit volgt uit de wet Nieuwe Procedure Vaststelling Verkiezingsuitslagen (NPVV) van 2023:

1. Decentrale stemopneming (DSO): op de verkiezingsavond de stemmen tellen zowel op lijst- als op kandidaatsniveau, of
2. Centrale stemopneming (CSO): op de verkiezingsavond alleen tellen op lijstniveau en de volgende dag op kandidaatsniveau.

Om tot een weloverwogen beslissing te komen, heeft de Kiesraad een afwegingskader voor gemeenten opgesteld. In dit afwegingskader wordt een lichte voorkeur voor CSO uitgesproken. De VNG onderschrijft deze voorkeur, onder meer omdat er dan op de verkiezingsavond alleen op lijstniveau hoeft te worden geteld. En ook voor de waterschappen is CSO het meest aantrekkelijk.

De Unie streeft naar verbetering van het proces en de samenwerking. We zullen komende periode met de VNG en de Kiesraad actie zetten op de keuze die de gemeenten gaan maken. En onze inzet erop richten dat we het moment vaststellen waarop de waterschappen kunnen beschikken over de voorlopige uitslag. Voorts zal de Unie met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Kiesraad en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) de mogelijkheden bespreken om het proces van de verkiezingen zo in te richten dat dit proces goed verloopt. De waterschappen zorgen voor de aansluiting op het Diginetwerk voor digitale uitwisseling van gegevens.

Aansluiten op het Diginetwerk

Vanaf 1 augustus 2025 is het gebruik van het Overdrachtsplatform wettelijk verplicht voor de uitwisseling van gegevens bij verkiezingen (de wet Programmatuur Verkiezingsuitslagen). Het Overdrachtsplatform is een centrale voorziening die door de Kiesraad is ontwikkeld en wordt onderhouden. Bij verkiezingen, waaronder de Waterschapsverkiezingen, wordt het Overdrachtsplatform gebruikt voor het delen van belangrijke bestanden in het verkiezingsproces, zoals telbestanden en de verkiezingssoftware.

Het Overdrachtsplatform is niet bereikbaar via het internet, maar via Diginetwerk. Dit netwerk is ontwikkeld om een veilig, betrouwbaar en efficiënt digitaal verkeer tussen overheidsorganisaties te waarborgen, en is onderdeel van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). Diginetwerk werkt op dezelfde manier als het Internet, maar maakt gebruik van eigen netwerkverbindingen en IP-adressen.

Om gebruik te kunnen maken van Diginetwerk, is een aansluiting hierop nodig. In het Plan van Aanpak Waterschapsverkiezingen 2027, dat begin juli 2025 door de Ledenvergadering is vastgesteld, is gewezen op het belang van een goede en veilige verbinding dat bij de evaluatie in 2023 al werd onderkend. Een aansluiting op Diginetwerk verzekert op een eenvoudige manier betrouwbare en snelle toegang tot alle gegevens rond de verkiezingen:

- Eenvoudig: met één netwerkaansluiting communiceren alle aangesloten organisaties onderling;
- Betrouwbaar: door het besloten karakter is Diginetwerk een veiliger alternatief dan het open internet voor het uitwisselen van gegevens tussen organisaties met een publieke taak;
- Snel: processen van overheidsorganisaties werken efficiënter waardoor een vraag van een burger of bedrijf sneller beantwoord kan worden.

Het Diginetwerk biedt meer dan alleen ondersteuning bij verkiezingen. Ook buiten de verkiezingen kan het netwerk worden ingezet voor bepaalde doeleinden, zoals de belastingsamenwerking, de crisisbeheersing (toegang LCMS) en het uitwisselen van gegevens tussen waterschappen, gemeenten en andere overheidsorganisaties. Dit draagt bij aan een snellere en veiligere samenwerking, vermindert risico's en sluit aan bij de landelijke digitaliseringsdoelstellingen.

In de landelijke bijeenkomsten van de projectleiders verkiezingen van de waterschappen in 2025 is door de Kiesraad en Logius, een agentschap van het ministerie van BZK, ingegaan op de verplichte aansluiting op het Diginetwerk en ruimte geboden voor praktische vragen. De Unie en de Kiesraad adviseren u om in 2026 tijdig de aansluiting te regelen.

De Unie en de waterschappen doen hiervoor een marktonderzoek. In januari is er een overleg gehouden van enkele waterschappen en de Unie om gezamenlijk een goed overzicht van de aansluiting op het Diginetwerk te verkrijgen. Er zijn hierover enkele vervolgspraken gemaakt.

Zie hier de informatie over de 4 aanbieders en hun tarieven (indicatieve kosten). De hoogte van de kosten wordt bepaald door het gebruik voor andere doeleinden. Het onderhoud vraagt nauwelijks tijd of capaciteit.

Aanbieder	Type aansluiting	Eenmalige kosten	Maandelijkse kosten
KPN AoD	Basis + redundantie	€3.000 – €5.000	€1.000 – €1.500
eGem	Standaard aansluiting	€2.000 – €3.000	€200 – €1.000
Equinix / RINIS	Specialistische koppeling	€3.000 – €5.000	€1.000 – €1.500